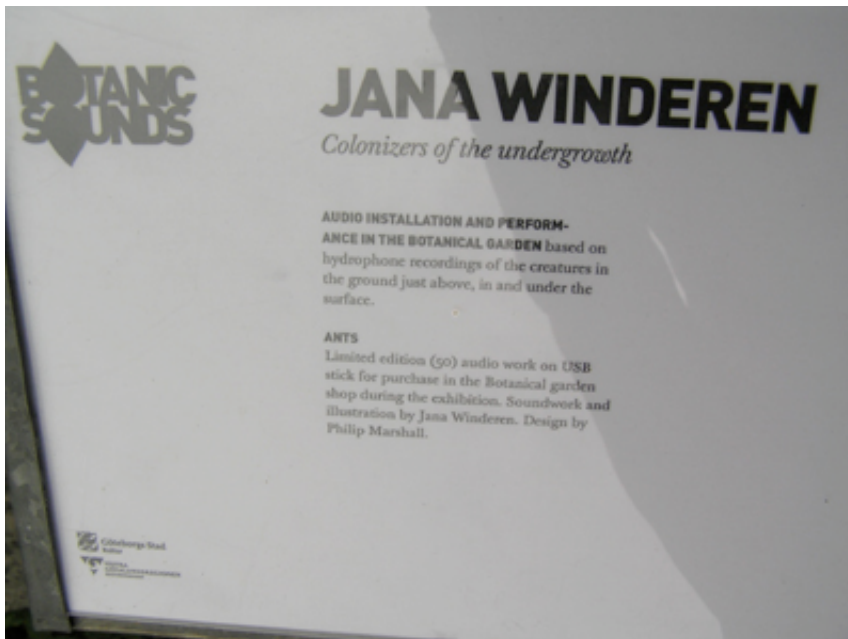

Botanic Sounds - ljudkonst i Botaniska

Jana Winderens "Colonizers of the Undergrowth" och Henrik Håkanssons "Falling Tree (Ulmus Glabra)".

Under åtta junidagar är det ljudkonst i Botaniska trädgården i Göteborg, Med stora internationella namn som Chris Watson och Fransisco López och till exempel de svenska konstnärerna Linda Tedsdotter och Christine Ödlund. Olika typer av verk som väcker tankeväckande frågeställningar.

Av PM Jönsson

Det är en lysande idé som kuratorerna Joachim Nordwall och Henrik Rylander har kläckt. Märkligt att ingen har kommit på tanken förut. Ljudkonst i Botaniska trädgården under den tid på året när folk vallfärdar dit för att beskåda exotiska saker som ett japanskt näsduksträd och när rhododendronbuskarna sticks i ögonen med sin färgprakt. Utställningen invigdes på nationaldagen, med **Mike Harding** från Touch Records som ciceron. Icke oväntat att Touch har ett finger med i spelet, de har varit inblandade i liknande projekt tidigare, och både **Chris Watson** och **Jana Winderen** ger ut skivor på den brittiska kvalitetsetiketten.

Vid ett första, kort, besök hinner jag enbart med **Henrik Håkanssons** "Falling Tree (Ulmus Glabra)" och en presentation av Jana Winderen med Mike Harding som samtalsledare. Henrik Håkansson arbetar nästan uteslutande med naturen, han har bland annat arrangerat ett raveparty för lövgrödor och gjort filmer med fåglar och insekter, biologiska undersökningar, som utan att krångla till det väcker intressanta frågeställningar. I Botaniska Trädgården har han spelat in ljudet av ett fallande träd. Det är allt. Högtalarna är fastspända i ett kalt, dött (?) träd. Det är lysande i sin enkelhet. Det blir mer verkligt när man befinner sig en bit bort, effekten är större, det återkommer med tio, femton minuters mellanrum. Håkansson vill inte ge några svar, men det är svårt att inte tänka på miljön i stort, trädens och skogarnas fundamentala betydelse för liv. Jag har själv varit inblandad i ett trädets död i år. En lönn på vår kolonitomt som växte ut mot en väg. Nu är den borta. Det var ett felaktigt beslut. Jag saknar trädet.

Jana Winderen söker sig ner i havet, åker till Grönland och spelar in ljudet av isen som smälter, ljuddokumenterar torskarnas vandringar längs Norges kuster, eller stoppar ner den finkänsliga utrustningen under jorden, för att fånga in ljudet av myror, maskar, och andra insekter. På "Colonizers of the

Undergrowth” hör man även en humla som surrar. Hon har mixat ihop olika ljud, så att säga komponerat en ljudinstallation. Kringljuden stör lyssnandet – särskilt ett vattenfall – men det är en extremt fascinerande ljudvärld, saker som aldrig spelats in på det här sättet förut, hoppas att många av Wanderens utforskningar kommer att finnas tillgängliga framöver. I samband med ”Botanic Sounds” släpps ett usb-minne med myrljud i 50 exemplar. Paketerad som en fröpåse.

Nästa dag är jag uppe tidigt för att höra mer. Chris Watsons ”Luskentyre” är en inspelning från ön Harris, Yttre Hebriderna, Skottland. En plats som ständigt skiftar, via ebb och flod. Vattnets och havets kraft. Det öronbedövande dånet samsas med poetiska stril. Naturliga droneljud. Vattnets rytmer. Ur-musik. Ur-ljud. När jag står vid en av de sex högtalarna och antecknar kommer en äldre man med bohuslänsk dialekt fram till mig och frågar vad det är för oväsen. Jag berättar lite allmänt om Chris Watson och mannen säger att han har sett Niagarafallet på TV och fascinerats av de mäktiga ljuden från vattenfall. Vi befinner oss vid en näckrosdamm, många besökare vandrar bara vidare, vissa stannar och lyssnar. Kameror överallt. Besattheten av att avbilda naturen. Ögats makt. Det bästa med hela utställningen är att den bryter detta, väcker öronen, hur ljudverken – förhoppningsvis – genom det vi hör tvingar fram andra förhållningssätt och en djupare förståelse för naturens skiftningar. Tänker jag. Och tar fram digitalkameran för att försöka ta en bild på en björktrast som verkar förvirrad av de skotska sjöfågla. Inget fel i placeringen av ”Luskentyre” egentligen, nära entrén, men det hade varit en starkare ljudupplevelse i en mer isolerad miljö, till exempel bland barrträd.

Christine Ödlunds ”Stress Call of the Stinging Nettle” och Chris Watsons ”Luskentyre”.

Glasögonen immar igen. Den tropiska delen av växthuset. Små sköldpaddor och stora fiskar. Jag sitter på en bänk och lyssnar. **Francisco López:** ”Virtual Mutated Forest”. Inspelningar från skogar över hela världen som komprimeras till ett sammanhållande stycke. Men det är mycket tyst. Det låter som syrsor. Ingenting annat. Subtillt. En stund senare får jag reda på att López-verket inte har satts igång. Jag har lyssnat på den naturliga ljudmiljön i tropikrummet, inga syrsor, utan grodor som sitter uppe i träden och sjunger. Senare hinner jag bara stanna till i någon minut, nu är det mer ljud, åska, tät djungeldramatik. Vid ett tredje besök är växthuset stängt. Så i skrivande stund har jag tyvärr inte kunnat ta till mig den extremt produktiva ljudkonstnären och biologen López ljudinstallation i sin helhet. Grodorna fnissar.

Kringljuden blir en naturlig del av den här typen av utomhusprojekt. Intressanta möten. Ibland. Kan man inte lyssna ordentligt är det bara att återkomma, som när **Brandon LaBelle**s ”Botanikus Esperitos Kannibalismo Medios” krockar med livemarschmusik från Botaniska trädgårdens restaurang. Inne i det lilla lusthuset hörs fascinerande, vackra, träklanger, någon slags indiansång, slagverk, och i högtalarna utanför trummas det hejvilt och bitvis är det ravefest. LaBelle (som även skrivit mycket om ljudkonst och arkitektur, i böcker och artiklar) har skapat ett platsspecifikt verk som kommenterar den botaniska trädgårdens historia, med resor och växtinsamlade i Sydamerika, och som samtidigt, antar jag, drar paralleller mellan rituellt trummande och nutidens repetitiva trancemusik. Intressant med den koloniala aspekten, som är en självklar del i

västvärldens exotiska trädgårdshistoria.

Linda Tedsdotter har gjort utställningens mest visuella verk. "White Flag". Vita flaggor som hänger i träd – nära det japanska näsduksträdet – med klumpar bredvid, som ser ut ungefär som svamputväxter (?) man kan se ibland, på annars friska träd. Ja, jag vet inte, men det är stillsamt, mycket stillsamt, tills flaggorna börjar vibrera och snurra runt, i ungefär en minut. De är stilla igen. I en kvart ungefär. Snurrar igen. Fint. Mycket fint. Poetiskt. Möjligen handlar det om fred. Vita flaggor. Kanske kan flaggorna få hänga kvar, även efter utställningens sistadatum. Hoppas det.

Hur låter växter? Konstnären och musikern **Christine Ödlund** har tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm skapat "Stress Call of the Stinging Nettle". Det är nog det mest minnesvärda på hela "Botanic Sounds". En loop på 8 minuter som visar en gullvivas livscykel, och en brännässlas stressignaler (attackerad av en larv) översatt till elektronisk musik. Ett slags försök att bryta språkbarriären mellan växt och människa, läser jag i utställningshäftet. Det visas i en liten videoskärm, jag måste luta mig ner, lyssna noga, skruva in mina antenner, öron, likt en insekt, musiken är tyst, låg, samtidigt ser man partituret sakta, sakta rulla förbi. Svindlande perspektiv öppnar sig. Växternas liv och död. Naturens liv och död. Det ständigt pågående, självklara, som lätt glöms bort, är rakt framför ögonen. Och i öronen.

Fotnot: Utställningen pågår till och med 14/6. På lördag 00.00 kommer Chris Watson att göra en livepresentation och introduktion av verket "Midnight at the Oasis" i Stolpboden. Ljud från Kalahariöknen.